

■ **Knut Sagafos besøker Trygve Gjedrem. En samtale med utgangspunkt i en biologibok fra 2003**

Skal våre barn opplæres i usannheter?

En vakker og solrik sommerdag sitter den 81-årige Trygve Gjedrem på sitt kontor hos Nofima (tidligere Akvaforsk) på Ås og jobber. Ingen vanlig pensjonist dette, nei. Professor emeritus Trygve Gjedrem er vant til å jobbe. Helt siden han som ung gjerne kunne tenke seg å bli bonde, har han jobbet for å bidra i matproduksjonen i Norge på sin egen måte, nemlig på forskningsplanet. Lenge drev han med avlsforskning på saue, senere ble han leder for Institutt for akvakulturforskning som har vært sentral i utviklingen av fiskeoppdrett i Norge.

Trygve Gjedrem ble i 1998 omtalt som en av 10 forskere i Norge som var mest kjent internasjonalt. I år 2000 ble han også tildelt Den kongelige Norske Sankt Olavs Orden, Ridder av 1. klasse. Professor Gjedrem har mottatt en rekke utmerkinger og priser og i tillegg til å ha skrevet en rekke vitenskapelige artikler, så har han også skrevet flere fagbøker.

Jeg ble bedt om å gå inn i dette fordi husdyravl hadde så mye å tilføre fiskeoppdrettnæringen. Det dreier seg jo om matproduksjon, om for og om foredling av egenskaper. Og dette kunne vi i husdyrproduksjonen.

I dag er jo fiskeoppdrettsnæringen blitt enda viktigere enn kjøttproduksjonen, og Gjedrem forklarer at i Norge i dag produseres det mer enn 800 tusen tonn fisk og vel 300 tusen tonn kjøtt.

Denne foredling av egenskaper – her i betydning gi større avkom – passer kanskje godt med Darwins teori? I alle fall brukte Darwin menneskets evne til å frembringe ulike egenskaper hos dyr som et argument for at naturen dermed kunne frembringe alle mulige forandringer hos dyrene – over lang tid. Professor Gjedrem kjøper imidlertid ikke argumentasjonen her.

Utvalget eller seleksjonen kan ikke frembringe nye gener. Det vi gjør, er å endre frekvensen av ønskede gener innenfor en art som f eks laks eller storfe. Men jeg har aldri hørt – innen for husdyravl – at noen tror eller har planer om å lage nye arter.

«Hvordan oppsto så det første liv? Ansamlinger av organiske molekyler og ustabile former for celler med evne til selvkopiering har trolig oppstått og gjenoppstått flere ganger gjennom millioner av år før de for drøyt 3,8 milliarder år siden ble stabile celler av en type som likner på enkelte av de nålevende bakteriene.»

BIOS, 3BI, grunnbok, 2003, Sletbakk, Gjærevoll, Håpnes og Dag O. Hessen, s. 176.

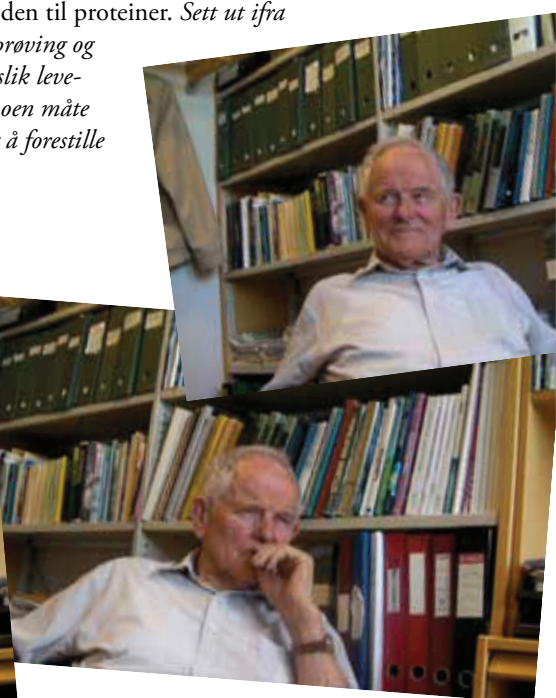
Ved en avlesing av sitatet over hentet fra en lærebok i biologifaget i den videregående skole utbryter Gjedrem at disse må ha en stor tro:

Det finnes ikke antydning til noen teori – så vidt meg bekjent – om hvordan det har blitt liv av uorganisk materiale. Jeg har aldri sett spor av bevis for at det er mulig. Og videre at denne første cella skal være opphav til alt det mylderet vi ser. De som hevder dette, må ha en fantastisk sterk tro.

Vi vet i dag at selv de enkleste celler er uhyre kompliserte og har en rekke sammensatte funksjoner for å kunne fungere. Til tross for dette læres elever i dagens videregående skole opp til at det ikke er vanskelig å forestille seg at de kan lage seg selv over tid.

«Alene er DNA og RNA lite verdt. De må ha et avskriftsmaskineri i cellene. Det vil si at RNA “leser” bokstavkoden i DNA-et og oversetter den til proteiner. *Sett ut ifra noen hundre millioners prøving og feiling er likevel ikke en slik levedyktig kombinasjon på noen måte urealistisk eller vanskelig å forestille seg.*»

Samme bok, s. 177.

Gjedrems kommentar til sluttsitatet over er at det er usant. Rett og slett. Så skal altså våre barn opplæres i usannheter. Eller sagt på en annen måte, det er en tro på sin egen forestillingsevne. Denne ateistiske tro blir formidlet i dagens biologibøker.

Mutasjoner sies å være en sentral drivkraft i evolusjonen. Det blir presentert som en egen læresetning i boka. Men det er problemer knyttet til å hevde at dette er en viktig drivkraft. Mutasjoner kan enkelt forstås som en feilaktig rekombinasjon av DNA-koden. Den er som regel negativ og har normalt negativ innvirkning på avkommet. Videre sier Gjedrem:

De negative mutasjonene som ikke fjernes pga. dårlig fitness, blir også lagret. Det er grunnen til at nære slektninger også bør unngå å få barn sammen. De øker sjansen for at disse opplagrede mutasjonene slår ut i avkommet. Så lenge en holder seg til fjernere relasjoner, så går det gjerne bra.

I fjor utkom en bok med tittelen "The Signature in the Cell" av S. Meyer. Boka kom på lista over de ti mest solgte vitenskapelige bøkene i 2009 og påviser det som Trygve Gjedrem hevder, at det i alt liv finnes en kode som ikke kan skrive seg selv – nemlig DNA.

Meyer tar ikke stilling til hvem som står bak signaturen, men tror at det er Gud. Han skiller således mellom tro og vitenskap.

Trygve Gjedrem skrev om det samme i sin lærebok "Genetikk og avlslære for akvakultur" fra 1995 der han problematiserte evolusjonsteorien:

Hos store kunstnarar er det ofte fellestrekk i kunstverka deira slik at når ein kjennar av kunsten ser eitt av kunstverka, kan han ofte seie kven som har laga det. Det er òg vanleg at kunstnaren set signaturen sin eller eigedomsmerket sitt på kunstverket som han har laga, for å vere viss på at det kjennast att og skiljast frå andre. På same måten kan vi seie at Gud har signert skaparverket sitt med DNA-molekylet som sitt eigedomsmerke eller bumerke som han har lagt inn i kvar einaste levande celle i alle organismer.

[Redaksjonelt: Da vi i Origo normalt holder os til dansk og norsk bokmål, oversætter vi lige dette herlige citat fra nynorsk til dansk:]

Hos de store kunstnere finder man ofte fællestrek i deres kunstværker. Disse gør at kendere, når de ser et af den pågældendes værker, ofte kan se hvem der har lavet det. Det er også almindeligt at kunstneren har sat sin signatur eller sit "bomærke" på kunstværket. Så er han sikker på at det kan skelnes fra andres. På ganske tilsvarende vis kan vi sige at Gud har signeret sit skaberværk. Men hvilket bomærke eller hvilken signatur har Gud så brugt? – Det DNA-molekyle han har lagt ind i hver eneste levende celle i alle organismer. ■

norsk-dansk ordliste [ord mærket med ° i teksten]

sau – får, et uldent husdyr

fôr – foder

foredling – forædling

storfe – kvæg (jf. gl.da.: storfæ) i mods. til småkvæg der består af får og geder (nyno.: sauer og geitar)

drøyt – godt og vel

videregående skole, den – (svarer til de danske) ungdomsuddannelser